

Európai Gazdasági és Szociális Bizottság vélemény – Tárgy: „Javaslat tanácsi rendeletre a 404/93/EGK, az 1782/2003/EK és a 247/2006/EK rendeleteknek a banánágazat tekintetében történő módosításáról”

COM(2006) 489 final – 2006/0173 (CNS)

(2006/C 325/11)

2006. október 26-án az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság úgy határozott, hogy Eljárási Szabályzata 29. cikkének (2) bekezdése alapján véleményt dolgoz ki a fenti tárgyban.

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Mezőgazdaság, vidékfejlesztés és környezetvédelem” szekció 2006. november 8-án elfogadta véleményét. (előadó: José María ESPUNY MOYANO).

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2006. december 13–14-én tartott 431. plenáris ülésén (a december 13-i ülésnapon) 134 szavazattal, 6 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1 Az EGSZB elismeri, hogy szükség van a közösségi banán-termelők támogatási rendszerének reformjára, ennél fogva örömmel fogadja az Európai Bizottság javaslatát. Úgy véli azonban, hogy az új, 2006. január 1-jén hatályba lépett egységtarifás rendszernek – amelyet a javaslat nem vesz kellően figyelembe – a termelők bevételeire gyakorolt hatását még korai lenne kiértékelni.

1.2 Az EGSZB a következő módosítást javasolja a rendelettervezet ötödik preambulumbekkezdésére:

„Az Unió legkülső régiói részére egyedi mezőgazdasági intézkedések megállapításáról szóló, 2006. január 30-i 247/2006/EK tanácsi rendelet III. címe a legkülső régiók helyi mezőgazdasági termelésének támogatása érdekében egyedi intézkedéseket tartalmazó közösségi támogatási rendszerrel rendelkezik. Előírja, hogy legkésőbb 2009. december 31-ig felül kell vizsgálni a rendszert. Amennyiben a legkülső régiókban jelentősen változnának az életminőséget befolyásoló gazdasági feltételek, a Bizottság előterjeszt egy jelentés elkészítését. A közösségi banántermelők igen sajátos helyzetének figyelembevétele érdekében azonban az Európai Bizottságnak még ezt megelőzően egyedi jelentést kell előterjesztenie, ha a termelők bevétele a behozatali rendszer módosításainak következtében csökken. Ez az eszköz túlnik a legalkalmasabbnak az érintett régiók banántermesztésének támogatására, mivel rugalmasságot biztosít, és a támogatási mechanizmusok decentralizálására ad lehetőséget. A banántámogatásnak más támogatási programokba való integrálása révén javulna e régióban a mezőgazdasági termelés támogatási stratégiájának koherenciája.”

1.3 Az EGSZB azt javasolja, hogy a 3. cikk (2) bekezdése egy új, 1. számú albekezdéssel egészítse ki a 247/2006/EK rendelet 28. cikkének (3) bekezdését:

„Amennyiben a banántermelők gazdasági körülményei a behozatali rendszer módosításának következtében rosszabbodnának, az

Európai Bizottságnak 2009. december 31-ét megelőzően egyedi jelentést kell előterjesztenie, adott esetben a szükséges javaslatok kíséretében.”

1.4 Az EGSZB a 247/2006/EK rendelet 30. cikkének az alábbi bekezdéssel történő kiegészítését javasolja:

„Az Európai Bizottság felhatalmazhatja a tagállamokat arra, hogy támogatási programjaikban a banántermelők részére külön előlegfizetési rendszert alkalmazzanak.”

2. Általános megjegyzések

2.1 A banántermelői ágazat igen sajátos jellegű, ezért is van saját közös piacszerkezési rendszere. A legfőbb sajátosságai: a közösségi termelés zöme a legkülső régiókban folyik, ezek a térségek pedig – amint azt a Szerződés 299. cikkének (2) bekezdése is elismeri – számos egyedi nehézséggel küszködnek, termelésük a Közösség piacának csupán 16 %-át teszi ki; továbbá a világ banánpiaca gyakorlatilag oligopóliumnak tekinthető, mivel az értékesítés öt fő cég kezében van.

2.2 Az Európai Bizottságnak ez a javaslata – amelyet hosszas külső és belső konzultáció után fogadott el – a közösségi banántermelés jelenlegi támogatási rendszerének gyökeres megváltoztatását vonja maga után. A belső támogatás jelenlegi rendszere a kompenzációs kifizetések elvén alapul, és a támogatási összeg évről évre, a banánárak szintjétől függően változik. Ezt a rendszert nemzeti költségvetési keretekre osztott segély fogja felváltani, amely egyrészt a legkülső régiókra vonatkozó Posei-programnak, másrészt az egyéb termelési területek egységes fizetési rendszerének is része lesz.

2.3 A javaslat három közösségi rendelet reformját vonja maga után:

2.3.1 A banánpiac közös szervezéséről szóló 404/93/EGK rendelet. Törlésre kerül a II. cím (termelői szervezetek és koncentrációs mechanizmusok), a III. cím (kompenzációs támogatási rendszer, működési programok, egyszeri kiírtási támogatás), valamint a IV. és V. cím számos cikke, amelyek a vámkontingensek rendszeréről a kizárólag tarifa-alapú behozatali rendszerre való áttérés miatt válnak elavulttá. Az V. cím egyes cikkei módosulnak: a Banánpiaci Irányítóbizottság megszűnik (helyette ezentúl a Gyümölcs- és Zöldségpiaci Irányítóbizottságra kell hivatkozni), valamint a 404/93/EGK rendeletben előírt éves jelentésértelmi kötelezettséggel sem kell számolni.

2.3.2 A közös agrárpolitika reformjáról szóló 1782/2003/EK rendelet. Az ide vonatkozó cikkek úgy módosulnak, hogy a nem a legkülső régiókban termesztett banán az egységes kifizetési rendszer hatálya alá tartozzon. Ennek érdekében a nemzeti felső határ Görögország esetében kb. 1,1 millió, Portugália esetében kb. 0,1 millió, Ciprus esetében pedig kb. 3,4 millió euróval emelkedik. Ezek a tagállamok határozzák meg a referenciaösszeget és az egységes támogatási rendszer értelmében támogatásra jogosult hektárszámot a 2000–2005 közötti reprezentatív időszak alapján.

2.3.3 A „Posei”-országokból származó mezőgazdasági terményekről szóló 247/2006/EK rendelet. A Posei-programok költségvetési kerete 278,8 millió euróval nő: a Poseican 141,1 millió, a Poseidom 129,1 millió, a Poseima pedig 8,6 millió euró többletforrásból gazdálkodhat.

2.4 Az EGSZB úgy véli, hogy az Európai Bizottság e javaslatával bizonyos fokig megfelelkezik a közösségi banántermelési ágazat iránti felelősségéről, mivel a javaslat gyakorlatilag kiüresíti a banánpiac közös szervezését, a termény pénzügyi támogatását pedig a Posei-programok általános költségvetési keretébe utalja, amelynek viszont nincs külön előirányzata a banán számára.

2.5 Az EGSZB örömmel fogadja az Európai Bizottság részéről a rögzített nemzeti költségvetési keretek rendszerének létrehozására irányuló javaslatot, aggódik azonban amiatt, hogy az így keletkező keret összességében nem lesz elegendő abban az esetben, ha az új behozatali rendszer okozta megnövekedett piaci liberalizáció, valamint a jelenleg folyó nemzetközi kereskedelmi tárgyalások után várható piaci áramlatok következtében a közösségi árak jelentősen lezuhanának.

3. Részletes megjegyzések

3.1 Az Európai Bizottságnak más módot kellene találnia a banántermelői szervezetek közösségi keretének fenntartására, mivel az európai banántermelési ágazat nagyon elaprózódott. Többnyire ugyanis olyan kistermelők alkotják, akiknek erős versennyel szembenézve kell terményeiket értékesíteni a piacon, ezért az ellátást nagy mennyiségben kell egy helyre összpontosítaniuk. Az EGSZB úgy véli, hogy a termelői szervezetek közösségi keretét a 404/93/EGK rendelet II. címében foglalt számos rendelkezés, konkrétan az 5., a 8. és a 9. cikk megtartása mellett is fenn lehetne tartani.

3.2 A banán igen intenzív – egész éven át tartó – gondozást igénylő termény. Ez folyamatos kiadásokkal jár, különösen ami az ehhez szükséges kemény munkát és az öntözést illeti. A jelenlegi keret ezért alakított ki előlegfizetési rendszert, és azt meg is kellene tartani.

3.3 Az Európai Bizottság javaslatának részletesebben ki kellene térnie annak a jelentésnek a tartalmára, amely a megfelelő intézkedések alapját képezi majd, ha az új behozatali rendszer a termelőknek bevételkiesést okoz.

Kelt Brüsszelben, 2006. december 13-án.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság

elnöke

Dimitris DIMITRIADIS